

ASPECTE ALE LIMBAJULUI RELIGIOS: DE LA NUME PROPRIU LA NUME COMUN

ROXANA LUPU

coala Doctoral a Facult ii de Litere, Universitatea din Bucure ti

1. Introducere

În condi iile unei evidente dinamici a limbii române, este recunoscut faptul c lexicul, în general, i cel specializat, în particular, se afl într-o continu „mi care”¹. Chiar i domenii care, la prima vedere, par închise, nepermi ând intruziuni, se înscriu în acest proces. Unul dintre aceste domenii este cel religios. Termenii care intr din lexicul religios în lexicul comun se încadreaz în diferite clase morfologice:

- substantive (*agheasm , altar, biseric , duhovnic, evanghelie, irod, iud , înger, litanie, patrafîr, patriarh, pomelnic, samaritean, t mâie*);
- adjective – în general provenite din participii (*aghesmuit, binecuvântat; sfânt*);
- verbe (*a aghesmui, a ajuna, a binecuvânta, a blogodori, a c delni a, a mântui, a t mâia*);
- interjec ii (*aleluia, amin, bogdaproste*).

Este evident c dintre categoriile men ionate cei mai mul i termeni sunt distribui i în clasa numelui (termeni care denumesc obiecte i realit i ale vie ii i activit ii religioase) i în cea a verbului (termeni utiliza i pentru descrierea ac iunilor specifice). Cea mai bine reprezentat în acest proces al „migr rii” este totu i clasa numelui. De la *predic i proroc*, la *evanghelie, mir* sau *utrenie*, pân la *c lug ri* sau *t mâie*, numele religioase comune se îndepr teaz într-o m sur mai mare sau mai mic de sensul lor originar, ceea ce presupune existen a unor grade diferite de „comunizare”.

Pe de alt parte, nu numai substantive comune din limbajul religios intr în procesul determinologiz rii, ci chiar i nume proprii. Vom urm ri în continuare care este statutul în limb al numelor proprii religioase sau biblice care au intrat în lexicul comun.

2. De la nume propriu religios la nume comun

Substantivele proprii au anumite caracteristici care le deosebesc de numele comune. În termenii Gramaticii Academiei, numele proprii „denumesc obiecte pe care le identific , individualizându-le în cadrul unei clase generale” (GALR 2005: 118). Din această cauz , numele proprii au un statut aparte. Numele proprii biblice, al turi de alte nume proprii din diferite alte limbaje, cum ar fi cel politic, poart amprența notoriet ii, ceea ce face ca sensul s fie u or de reperat, deoarece trimit la un referent ini ial, cunoscut vorbitorilor, individualizat prin anumite tr s turi. Mihaela Miron-Fulea vorbe te despre „existen a unor grade diferite ale procesului de conversiune, criteriile de delimitare utilizate nefiind de natur exclusiv sintactic (absen a sau prezen a determinan ilor), ci, mai ales, de ordin pragmasemantic (interpretarea

¹ Vezi Bidu-Vr nceanu (2007).

implic sau nu referentului inițial; caracterul particular ori general al proprietăților atribuite referentului)” (Miron-Fulea 2002a: 337).

În ceea ce privește procesul transformării numelui propriu în nume comun, autoarea citată, într-un alt studiu referitor la numele proprii metonimice, formulează o regulă care se aplică acestui tip de „comunizare”: „ori de câte ori interpretarea unei construcții necesită recursul la referentului inițial al numelui propriu, nu poate fi invocată transformarea *propriu* > *comun*. În schimb, dacă purtătorul inițial al numelui propriu nu intervine sub nici un aspect al său, în procesul interpretativ al construcției, aici suntem în prezența unei treceri din clasa numelor proprii în cea a numelor comune” (Miron-Fulea 2002b: 353). Pentru statutul numelor proprii din limbajul religios, suntem de părere că termenii, chiar și cei care au intrat în dicționarele explicative ca nume comune, sunt supuși acțiunii unor „grade de comunizare” care diferă de la un termen la altul.

De-a lungul timpului au existat treceri de la o clasă de nume la alta, realizate prin diverse procedee stilistice și/sau gramaticale. Cel mai cunoscut este cel al antonomaziei care se marchează, în general, prin articulare. Procedeele sau transferul este numit în literatura de specialitate fie eponimie¹, fie, mai recent, deonomasticizare (Tomescu, 2008).

Elementele lexicale deonomastice înregistrate în cadrul lexicului religios românesc se încadrează în mai multe categorii. Este vorba, pe de o parte, de nume proprii (antroponime sau toponime) lexicalizate prin metaforizare sau antonomazie de tipul: *Dumnezeu, Iordan, Irod, Iud, Mesia, Vicleim, Dalila, Mamon (sau Mamona), Nemrod*, pe de altă parte, de cuvintele derivate deonomastice care au ca bază sau radical un nume propriu biblic (antroponim, toponim, etnonim) la care se adaugă un afix lexical, de obicei un sufix în cazul numelor la care facem referire: *babilonie, onanie, samaritean, simonie, sodomie, solomonar*. O situație aparte este reprezentată de numele biblice care intră în structura unor expresii și locuțiuni precum: *arca lui Noe, a trîncă în sânul lui Avraam, de la Adam și Eva, de când cu moartea lui Adam, de la Adam Babadam, de la Ana la Caiafa, drumul Damascului, judecata lui Solomon, mîngîria lui Balaam, Sodoma și Gomora, turnul Babel, zidurile Ierihonului*.

În lucrarea de față ne ocupăm numai de acele nume proprii care s-au deonomasticizat și sunt înregistrate în dicționarele ca nume comune și a căror formă este identică sau asemănătoare cu forma de bază. Este vorba despre termenii: *caiaf, capernaum, dalil, iordan, irod, iud, vicleim*. În afara termenilor *capernaum* și *dalil*², toate celelalte lexeme sunt înregistrate în dicționarele explicative ale limbii române ca nume comune provenite de la nume proprii.

2.1 Antroponime biblice în lexicul comun

Numele **caiaf**, substantiv feminin, are drept etimon numele propriu biblic, **Caiafa**, mai cunoscut prin intermediul expresiei *a trimite* (sau *a purta, a duce*) *de la Ana la Caiafa*. Termenul a pătruns în limbajul comun cu accepția „persoană făcătoare de rău, ipocrit”. Această semnificație este pe deplin motivată, dacă avem în vedere caracterul personajului pe care îl desemnează termenul. Caiafa era marele preot, liderul spiritual suprem al poporului evreu în perioada condamnării lui Isus Hristos. Împreună cu ceilalți preoți și cu alții reprezentanți ai

¹ Vezi articolul publicat pe internet al Dorinei Chi, *O importantă resursă terminologică – numele proprii*, pe www.litere.uvt.ro/documente_pdf/articole/uniterm/uniterm3_2005/dchis.pdf (30.11.2009)

² Termenul *capernaum* apare în lucrarea Mioriței Baciuc Got, *Argoul românesc: expresivitate și abatere de la normă*, care la rândul ei l-a preluat din lucrarea lui G. M. Drago, *Argot basarabean*. Cel de-al doilea termen, *dalil*, este menționat ca nume comun în *Dicționarul de argou al limbii române*, alcătuit de George Volceanov.

poporului a organizat întregul complot al r stignirii. Referirea făcută în Biblie la acest personaj este semnificativ : „Atunci preoții cei mai de seamă, cîrturarii și bîtrânii norodului s-au strâns în curtea marelui preot care se numea Caiafa; și s-au sfătuit împreună, cum să prindă pe Isus cu viclenie, și să-L omoare. Dar ziceau: «Nu în timpul praznicului, ca să nu se facă tulburare în norod» [...] L-au dus la marele preot Caiafa [...] Atunci marele preot și-a rupt hainele și a zis: «A huliți!»” (Matei 26: 3-5, 57, 65) (*Biblia* 2001: 955-958). Există o discrepanță evidentă între sentimentele, planurile și acțiunile preliminare arestării lui Hristos și gestul ruperii hainelor din scena judecării (gest care era menit să trezească suferință interioară), fapt care dovedește lipsa de sinceritate, falsitatea, ipocrizia marelui preot. În acest fel el devine prototipul omului fără scrupule, nesincer, ipocrit, iar numele său se aplică oricărei persoane care manifestă un comportament asemănător.

În limbajul argotic, cuvântul este înregistrat ca polisemantic, pe lângă sensul deja cunoscut înbogatindu-se cu încă două sensuri: *caiaf*, *caiafe* s.f. 1. „(om) fără scrupule/ipocrit” 2. „(intl.) informator” 3. „(intl.) hoț cu vechime/cu experiență” (*DALR*). Pentru ultimele două sensuri este precizat marca diastratică; sunt specifice limbajului argotic al lumii interlope. Acepția „informator” este strâns legată de sensul inițial, dacă luăm în considerare faptul că persoana care dă sau culege informații trebuie să manifeste un comportament ipocrit, nesincer față de cel în dezavantajul căruia acționează. *Dicționarul etimologic român* înregistrează încă un sens – „agent de poliție” (*DER*), care se află în relație directă cu cel de „informator”, asemenea termenului *iud* (vezi infra).

Cel de-al treilea sens, „hoț cu vechime/cu experiență”, specific și el limbajului interlop, este total rupt de cel inițial. Cu această accepție este folosit și de Eugen Barbu, „Hoții se adună. Erau cinci. Patru *caiafe* și ucenicul” (Barbu, 1957: 51). Pentru o decodare corectă trebuie să ne întoarcem la personajul biblic, mai exact la funcția de inut de către acesta. Funcția de mare preot presupunea experiență, avea de-a face nu numai cu prezentul sau viitorul, ci și cu trecutul persoanei care urma să o ocupe și care se distingea considerabil față de cei care făceau parte din aceeași tagmă. Alegerea unui conducător în general se realizează înănd cont de capacitățile și experiența pe care acesta le posedă.

În limbajul comun actual termenul este frecvent utilizat cu sensul consacrat, cel de „ipocrit, fără scrupule”: „(despre anumiți scriitori) care ne propun să-l eliminăm pe Eminescu din cultură ca să bîgăm în locul lui un neica-nimeni pe care ni-l putem *caiafe* în fața noastră ca să ne compromitem” (L.A.).

Numele propriu **Dalila** a pătruns în limba actuală, ca de altfel majoritatea numelor proprii biblice, prin fenomenul antonomazei, asociindu-se cu un sens negativ, „transformarea numelui propriu în nume comun funcționând în genere ca o degradare, cu clare conotații peiorative. (De altfel, orice deformare a numelor are tendința de a intra în sfera depreciativă; se observă acest lucru și în cazul derivatelor de la numele proprii.)” (Zafiu 2001: 60). Dalila a devenit, în urma istoriei biblice, prototipul femeii trădătoare, iar exemplele din presa actuală ilustrează foarte bine acest fapt. „S-a hotărât la congresul PC: „O Dalila blondă și-a supt puterea lui Băsescu-Samson” (Gardianul, 12 mai 2007) – unde termenul este pus în relație cu perechea lui biblică; „Marshave Dalilele astea!” (de walter la: 16/07/2007 15:10:27 <http://www.cafeneaua.com>).

În limbajul argotic termenul este un eufemism utilizat pentru evitarea unui cuvânt cu evidente conotații negative, depreciative: *dalil*, *dalile* s.f. (eufem.) „prostituat”. Datele furnizate despre personajul biblic permit o astfel de interpretare: „Samson a plecat la Gaza; acolo a văzut o curvă, și a intrat la ea [...] După aceea, a iubit pe o femeie în valea Sorec. Ea se numea Dalila.” (Judecători, 16: 1, 4) (*Biblia* 2001: 279). Aadar, atribuirea acestui sens este pe

deplin motivat prin referire la episodul biblic evocat care, chiar dac nu men ioneaz în mod direct statutul Dalilei, o înscrie pe aceast linie prin specificarea ini ial .

Un alt nume propriu biblic întâlnit atât în limbajul comun, cât i în limbajul argotic, unde a intrat prin deonosticizare, este **Iuda**, numele unuia dintre cei doisprezece apostoli, cel care l-a tr dat pe Isus Hristos. Numele lui ajunge s fie sinonim cu tr darea, iar Iuda devine prototipul tr d torului, care nu mai are nicio leg tur cu tr darea din episodul biblic. Astfel poate fi întâlnit în cadrul oric rui tip de limbaj, de la cel politic la cel sportiv i pân la cel argotic, interlop: „*Iudele* de pe scena istoriei” (A., 4 mai 2002); Patronul Gigi Becali: „'Michele' e *un Iuda*” (E.z., 4 septembrie 2007), „Eroul Reme , târât în scandal de *un Iuda*” (G., 17 octombrie 2007), „BOR i *iudele*” (Z., 26 aprilie 2006).

Termenul a p truns în limb pe filier slav (din numele propriu *Ijuda*). *Dic ionar explicativ* încadreaz numele comun în clasa substantivelor feminine, probabil din cauza desinen ei care este specific , în limba român , pentru substantivele de acest gen. În limba vorbit , dup cum reiese din exemple, exist oscila ii între folosirea formei de feminin i cea de masculin. În limbajul presei cotidiene este preferat genul masculin, *un Iuda*, mai ales pentru singular, unde diferen a este evident . La plural termenul apare f r determinant. În ceea ce prive te ortografierea numelui, în pres este preferat varianta cu majuscul , nelipsind îns ortografierea cu liter mic , ambele eviden iate în exemplele citate. Atât scrierea cu minuscul , cât i folosirea articolului indefinit arat trecerea în clasa numelor comune cu pierderea tr s turilor onomastice.

În limbajul argotic, face parte din lexicul lumii interlope, este un termen învechit i desemneaz un alt tip de tr d tori: *iud* , *iude* s.f. (intl., înv.) „vardist, poli ist” (DALR). Slujba unui poli ist implic prin defini ie ac iunea de denun are a infractorilor, altfel spus, tr darea faptelor lor în fa a organelor competente, fapt care explic aceast l rgire de sens.

Unul dintre sensurile noi (i controversate) înregistrate de noul dic ionar explicativ, *DEXI*, este cel actualizat în registrul regional „vânt puternic care îi tr deaz pe vânt tori”¹. Sensul apare i în *DA* i în *DER*, iar Theodor Hristea îl consider o variant ap rut prin intermediul etimologiei populare pentru regionalismul *iug* „vânt de sud” (Hristea 1965: 665-666).

Numele conduc torului iudeu, **Irod**, care în vremea na terii lui Isus Hristos a ordonatuciderea pruncilor în dorin a de a sc pa de un poten ial rival are i el o conota ie negativ . Acesta a p truns în limba român tot prin intermediul limbii slave (ca de altfel majoritatea termenilor religio i), de data aceasta tot dintr-un nume comun, *irod* , cu urm toarele sensuri: „1. (La pl. art.) Veche dram popular de origine cre tin , reprezentând na terea lui Cristos, pe care tineri costuma i o joac în perioada Cr ciunului; vicleim. 2. Fiecare dintre colind torii costuma i care umbl cu vicleimul. Fig. (Ir.) Comedian, paia ; om cabotin” (*DEX*). De la domeniul religios, printr-o l rgire a sensului, substantivul cap t un sens figurat, ironic, care este foarte îndep rtat de sensul de baz . Singurul sem pe care îl mai p streaz este: „actor”, „persoan care interpreteaz un rol”.

În uzul actual este reînviat un nou sens ap rut prin antonomaz : „cruzime”, „violen ”, „mali iozitate”. Exprim rile din limba vorbit i cele din presa scris de tipul: „fiecare cu Irodul ei” (este vorba despre parteneri cruzi i brutali) (<http://2smartcherries.blogspot.com>), „s dezgrop m Irodul din noi” (*Timpul*, 23 ianuarie 2006) sau, i mai evident, „Acum livezile

¹ Explica ia pe care Al. Odobescu o d acestui termen în *Pseudokinegetikos* este: „vânt foarte furios ce bate mai în acela i timp din mai multe p r i i pe care vânt torii munteni l-au numit *iud* , pentru c ducând mirosul de pe tot locul de la om la vânat, acesta îl ulm , fuge i se dep rteaz , astfel c toat osteneala vânt torului r mâne în van. [...] acest vânt tr dând pe vânt tor, a meritat foarte bine numirea de *iud* sau *tr d tor*” (Odobescu 1990: 73).

sunt sugrumate din fa , cu excavatorul; e un fel de «pruncucidere» în lumea vegetal comis de «*irozi*» netrebnici ai timpului nostru.” (LS., nr.7/2008), actualizează un sens nou „persoană caracterizată de cruzime”. Avem a face și în acest caz cu forme oscilante de scriere, fie cu majuscul , forma preferată , fie cu literă mică , variantă care întreprinde tendința de comunizare.

2.2. Toponime biblice în lexicul comun

Nu numai antroponimele biblice trec în limbajul comun, ci și toponimele biblice. Termenul **capernaum** = „pungă cu bani” este încadrat de Miorița și Baciul Got în categoria eufemismelor argotice care reprezintă substituiri de termeni și prin care se creează cuvinte „închise” – după cum le numește autoarea. În general, în procesul de substituție „cuvântul propriu este înlocuit de un alt cuvânt, cu sens diferit, dar care seamănă cu termenul omis prin construcția sa fonetică” (Baciul Got 2006: 165). Nu este foarte clar legătura care se stabilește între denumirea localității israeliene¹, din vremurile biblice, și obiectul în care se pot streza banii. Un lucru este cert: avem de-a face cu o deonimizare, o deonomasticizare. Toponimul, numele propriu al cetății, devine nume comun și intră în limbajul argotic, pierzând legătura cu lexicul religios. În cazul acestui termen avem a face cu o trecere de la lexicul specializat spre un alt tip de lexic, cu caracteristici specifice, lexicul argotic.

Dacă în limbajul religios numele râului în care a avut loc botezul lui Isus Hristos, **Iordan**, este sinonim cu numele sârbilor de Boboteaz (sârbtoarea care trimite la botezul lui Hristos), în limbajul comun termenul se deonomasticizează, devine nume comun și intră în expresia *a umbla cu iordane* = a spune vorbe goale; a se înșela de lucruri neserioase, iar în limbajul argotic sensurile cu care este înregistrat punctează mai exact explicațiile deja oferite – **iordan**, *iordane s.n.* 1. truc; 2. minciună – „B , ce tot vii la mine cu *iordane* de-astea” (www.123urban.ro). Este aceeași tendință spre desacralizare a termenilor religioși observată și în cazul altor nume biblice. Expresia este desprinsă, după patericul lui Ioan Adam, „din «A umbla cu Iordanul». Evident prioritatea în timp a avut-o cea religioasă, întrucât era legată de un ritual inițiat, ce-l repetă pe cel al lui Ioan Botezătorul (în ziua de 6 ianuarie a fiecărui an). Ca de atâtea ori, sacralul a glisat spre profan, și oamenii au preferat să umble, de mai multe ori pe an, cu «iordane»”². Cum numai în ziua de 6 ianuarie umblatul cu Iordanul avea un rost, în celelalte ocazii acțiunea era lipsită de conținut, neserioasă. De aici sensul din vorbirea comună de „vorbe goale, lipsite de adevăr, minciuni”.

Termenul **Iordan** devine bază derivativă pentru alte nume comune care sunt legate de obiceiurile ritualului amintit: *iordan*, vb. (a stropi cu apă sfințită, de Boboteaz; este obicei religios și totodată popular, care conform tradiției se înșea cu mare fast la Curtea domnească); *iordan*, s.n. (obicei popular ce constă în a stropi cu apă sfințită); *iordanitor* (var. *iordan*), s.m. (persoană care stropete cu apă sfințită) (*DER*).

Verbul corespunzător acestui toponim deonimizat, **a iordan**, este întâlnit și în limbajul argotic unde urmează sensul substantivului de la care provine: **iordan**, *iordanesc v.t.* (*intl., inv.*) a minții, a amăgii; a zăcăni.

Toponimul **Betleem**, locul nașterii lui Hristos, intră și el în limbajul comun cu forma modificată Vicleim, Viclei – în anumite zone (confuzie între fonemele *b* și *v* – cunoscut sub numele de betacism –, ceea ce duce la variante de tipul: Avraam – Abraam, Babilon – Vavilon), împrumutat din slavul **Vitleem**. Sensul din dicționar „Veche dramă populară de

¹ „În manuscrisele NT apare cel mai adesea *Kapharnaoum*, deși în scrierile minuscule bazate pe Codex Alexandrinus este redat *Kapernaoum*. Este clar că forma originală este *Kapharnaoum*, fiind o transcriere directă a numelui semitic *k'par nahûm*, «satul lui Naum»” (*Dicționar biblic* 1995: 190).

² Ioan Adam 2007, apud Mircea Dinuț, 2008: 112 (www.pro-saeculum.ro/arihiva)

origine cretină reprezentând națterea lui Cristos, jucat la ar, în perioada Crăciunului, de către flcăi costumați” trece de la lexicul ritualului cretin la limba comună păstrând numai unele componente semantice, legate de anumite sene din sensul de bază. Referirea la anumite personaje costumate permite această deviere de sens. Unul dintre irozi, irodul păpușar, cel care reprezintă partea comică și satirizează prin imitare moravurile societății, este „îmbrăcat mai deosebit decât ceilalți, de obicei într-o mantie colorată aparte, cu un coif din hârtie, sabie agățată la brâu, purta pentru mare și barbă (făcută din lână)” (www.sc8mh.scoli.edu.ro). Aceste elemente permit exprimări de genul „o nevastă gătită ca un vicleim” (Barbu 1957: 226) sau „I-ar fi pentru cununa de vicleim, cununa/Purtat-năltul frunzei...” (Anghel, *Visul sepiei*); pentru Alexandru Vlahu ceea ce se întâmplă în saloanele bogate „E-un vicleim ridicul, monoton din cale-afară” (Vlahu, *Lini te*) – unde se păstrează doar ideea de spectacol dramatic, de teatru, fără legătură cu sensul religios de bază. Deși există o îndepărtare de sensul de bază al cuvântului, acesta nu are totuși extinderea semantică de care se bucură ceilalți termeni biblici.

3. Concluzii

Ca și în cazul altor nume proprii devenite nume comune, și în ceea ce privește numele proprii specifice lexicului religios există o tendință tot mai mare de îndepărtare față de referențial. Termenii se îndepărtează însă de referențial în grade diferite. Pentru unii distanța este mai mare sau totală (*capernaum, vicleim*), în timp ce alții sunt mai ușor raportați la referențial (*dalil, iud, irod, caiaf*). La acest fapt contribuie și gradul de cunoaștere a termenului respectiv, precum și nivelul de cunoaștere extralingvistice de care dispune vorbitorul.

Un alt fapt care atestă că există o gradare a „comunizării” îl reprezintă oscilațiile între scrierea lor cu majusculă sau cu minusculă. Chiar dacă termenii analizați au fost înregistrați în dicționarele explicative ca nume comune, aceia care sunt mai ușor raportabili la referențial prezintă și oscilații mai mari legate de grafie.

În ciuda aspectelor grafice sau a celor legate de adaptare, vocabularul limbii române este mai bogat prin intermediul acestei „migrări” a termenilor religioși spre limba comună.

SURSE

Adevărul (A) www.adevarul.ro

Anghel, Dimitrie, 1966, *În grădina (poezii și proză)*, București, Editura Tineretului.

Barbu, Eugen, 1957, *Groapa*, București, Editura Eminescu.

Ciorănescu, Alexandru, 2002, *Dicționarul etimologic al limbii române*, București, Editura Saeculum I. O. (DER).

Dicționarul explicativ al limbii române, 1998, Ediția a II-a, București, Univers Enciclopedic (DEX).

Evenimentul zilei (E.z.) www.evz.ro

Gândul (G.) www.gandul.info

Gardianul (Ga.) www.gardianul.ro

Literatură și artă (L.A.) www.literaturasiarta.md

Lumea satului, LS. www.lumeasatului.ro

Timpul www.timpul.md

Vlahu, Alexandru, 1986, *Versuri și proză*, București, Editura Eminescu.

Volceanov, George, 2007, *Dicționar de argou al limbii române*, București, Editura Niculescu (DALR).
www.123urban.ro

www.2smartcherries.blogspot.com

www.cafeneaua.com

www.sc8mh.scoli.edu.ro

Ziua (Z.) www.ziua.ro

BIBLIOGRAFIE

- Adam, Ioan, 2007, *Povestea vorbelor. O istorie secret a limbii române*, Pitești, Editura Paralela 45.
- Baciu Got, Miorița, 2006, *Argoul românesc: expresivitate și abatere de la normă*, București, Editura Corint.
- Berg, I., 1968, *Dicționar de cuvinte, expresii, citate celebre*, București, Editura științifică.
- Biblia sau Sfânta Scriptură a Vechiului și Noului Testament*, cu trimiteri, Societatea Biblică Interconfesională din Republica Moldova, 2001.
- Bidu-Vrănceanu, Angela, 2007, *Lexicul specializat în mi care. De la dicționare la texte*, Editura Universității din București.
- Bidu-Vrănceanu, Angela, Cristina Clăra, Liliana Ionescu-Ruxandoiu, Mihaela Manca, Gabriela Pană Dindelegan, 2005, *Dicționar de termeni și ale limbii*, București, Editura Nemira.
- Coteanu, I., Angela Bidu-Vrănceanu, 1975, *Limba română contemporană*, vol. II, *Vocabularul*, București, Editura didactică și pedagogică.
- Dicționar biblic*, 1995, Societatea Misionară Română, Oradea, Editura „Cartea Creștină”.
- Dinutz, Mircea, 2008, „Opiniile unui moralist – cîntec în ara cuvintelor”, în *Pro Saeculum*, nr. 4 (www.pro-saeculum.ro/arhiva)
- Dragomirescu, Gh. N., 1995, *Dicționarul figurilor de stil*, București, Editura științifică.
- Graur, Al., 1965, *Nume de persoane*, București, Editura științifică.
- Gușu Romalo, Valeria (coord.), 2005, *Gramatica limbii române, I, II*, București, Editura Academiei Române.
- Hristea, Theodor, 1965, în „Note etimologice și lexicale”, *Limba română*, XIV, nr. 6, p. 651-669.
- Miron-Fulea, Mihaela, 2002a, „Numele proprii metaforice în limba română actuală”, în Pană Dindelegan (coord.) 2002: 337–348.
- Miron-Fulea, Mihaela, 2002b, „Numele proprii metonimice în limba română actuală”, în Pană Dindelegan (coord.) 2002: 349–362.
- Odobescu, A.I., 1990, *Pseudo-cynegeticos*, București, Editura Albatros.
- Pană Dindelegan, Gabriela (coord.), 2002, *Aspecte ale dinamicii limbii române actuale*, București, Editura Universității din București.
- Pană Dindelegan, Gabriela (coord.), 2008, *Limba română : dinamica limbii, dinamica interpretării*, București, Editura Universității din București.
- Stoichiou-Ichim, Adriana, 2006, *Creativitate lexicală în româna actuală*, București, Editura Universității din București.
- Stoichiou-Ichim, Adriana, 2007, *Vocabularul limbii române actuale. Dinamic, influențe, creativitate*, București, Editura Bic All.
- Tomescu, Domnița, 2008, „Derivarea deonomastică în limbajul politic românesc”, în Pană Dindelegan (coord.) 2008: 701–706.

Religious Language Aspects: From Proper Name to Common Name

The article desires to follow the process through which a proper name is transformed into a common name, with the losses of onomastics features and the assuming of some lexical features specific to the common name. More precisely, we are interested into a certain category of proper names, those who are found in the religious language and we follow especially a stocktaking of the units which enters into this category, the process through which the biblical/religious names pervades the common language obtaining sometimes different meanings from the initial biblical/religious one and the method how it's actualized at the level of usage.